

Amandmani na nacrt uredbe **EU** o metanu omogućili bi rudnicima uglja da ispuste dodatne gasove **staklene bašte** koji su ekvivalentni kombinovanim godišnjim emisijama **CO2** Belgije i Češke, navodi Ember, istraživački centar za čistu energiju.

Analiza objavljena u četvrtak (2. marta), pokazuje da će najnovije revizije uredbe smanjiti samo emisije metana iz rudnika uglja za **47%**, što je znatno ispod navedenog cilja od 58%. „To znači dodatnih 2,2 miliona tona metana do 2050. godine, što je ekvivalentno 180 miliona tona dodatnog CO2, više od godišnjih emisija CO2 Belgije i Češke zajedno“, rekao je Ember. Nacrt uredbe EU o metanu, predstavljen u decembru 2021.godine, ima za cilj da Evropu uskladi sa **globalnim obećanjem o smanjenju emisije metana za 30 odsto pre kraja decenije**.

Metan može da curi iz infrastrukture fosilnih goriva tokom vađenja i transporta i ima više od 80 puta veći potencijal globalnog zagrevanja od CO2 u prvih dvadeset godina nakon što dospe u atmosferu. Uredba EU fokusira se na curenje metana iz industrije nafte i gasa, kao i iz aktivnih i napuštenih **rudnika uglja**.

Za ugalj predviđa zabranu ispuštanja i spaljivanja metana u dva koraka, do 2025. godine iz drenažnih stanica, a do 2027. godine iz ventilacionih šahtova. Međutim, amandmani koje su izložile zemlje članice EU prošlog decembra povećale su pragove za ispuštanje termalnog uglja. I zemlje EU su takođe odložile usvajanje pravila o ventilaciji **koksnog uglja** koji se koristi u proizvodnji čelika još najmanje pet godina nakon usvajanja uredbe, dve godine kasnije od prvobitnog predloga EU.

„Bez nametanja praga za ispuštanje u rudnicima koksnog uglja, delokrug uredbe za smanjenje emisije metana iz rudnika uglja EU ograničen je na 55 odsto“, ocenio je Ember. Evropska komisija, koja je u početku iznela ambiciozniji predlog o metanu iz rudnika uglja, odbila je da komentariše tekući zakonodavni proces. Rudnici uglja koji su uglavnom aktivni, jedini su najveći izvor metana u EU u energetske sektoru, a samo Poljska je odgovorna za dve trećine povezanih emisija u 2020.

„Podzemni rudnici uglja emituju najviše, ali ih je najlakše ublažiti“, rekao je Ember. Ublažavanje je najlakše iz podzemnih rudnika, sa lako dostupnim tehnologijama koje mogu da smanje emisije do 70%, dodao je istraživački centar, pozivajući se na podatke Međunarodne agencije za energiju (IEA). Sve u svemu, Ember smatra da se 60-70% emisija metana iz eksploatacije uglja može ublažiti uz veoma niske troškove za operatere. Neki bi čak mogli da ostvare profit preprodajom zarobljenog metana gasnim kompanijama.

„Ovaj profitabilni metan bio bi dovoljan da proizvede 0,6 TWh električne energije, slično ukupnoj potrošnji električne energije u domaćinstvima u velikim poljskim gradovima, kao što je Vroclav“, ocenio je Ember. Ogromna većina ovih rudnika nalazi se u Poljskoj, dok su

Rumunija i Češka na drugom i trećem mestu.

Koksnog uglja u fokusu

Odsustvo pravila za ispuštanje metana za koksujući uglj može se objasniti njegovim uvrštavanjem na listu od 30 sirovina koje se smatraju „kritičnim“ za industriju EU. Koksnog uglj se koristi u proizvodnji čelika kao redukciono sredstvo i izvor energije za topljenje gvozdene rude. Kao takav, on je od suštinskog značaja za sektore kao što su automobilska industrija, železnica, odbrana i građevinarstvo, ali i za zelene industrije kao što su turbine na vetar.

Poljska grupa **JSV** je najveći proizvođač visokokvalitetnog tvrdog koksnog uglja u EU i jedan od vodećih proizvođača koksa koji se koristi za topljenje čelika.

Jerzi Buzek, bivši premijer Poljske, bio je među onima koji su lobirali da se koksujući uglj zadrži na listi kritičnih sirovina EU kada je poslednji put ažurirana, 2020. „Proizvodnja jedne vetroturbine kapaciteta 1 MV zahteva oko 200 tona koksnog uglja“, rekao je Steel for Europe, lobistička grupa koju je osnovao JSV. Kako energija vetra bude jačala, biće i potražnja za visokokvalitetnim čelikom, rekla je grupa još 2020. godine, pozivajući na uspostavljanje „Evropske zajednice za koksnog uglj i čelik“. JSV nije uzvratilo pozive i mejlove od EURACTIV-a tražeći komentare o regulaciji o metanu.

Sabina Asan, analitičarka Embera koja je vodila studiju, rekla je da je uvrštavanje koksnog uglja na listu kritičnih sirovina EU „definitivno razlog zašto“ je do sada izbegavao pravila EU o ispuštanju metana.

„Postoji opšte razumevanje da se uglj za koksovanje neće povući tako brzo kao termalni uglj zbog njegove upotrebe u proizvodnji čelika i nedostatka neposrednih alternativa“, rekao je Asan za EURACTIV.

I dok se Ember slaže da bi pragovi za ispuštanje koksnog uglja trebalo da budu blaži nego za termalni uglj, „mi se ne slažemo sa nedostatkom pravila u potpunosti“, rekla je ona.

Štaviše, **emisije metana** iz koksnog uglja je lako smanjiti, tvrdi Ember. „Uglj za koksovanje je metan intenzivniji od termalnog uglja, a s obzirom da je veliki deo ublažavanja metana čak i isplativ... nema pravog opravdanja da se metan ne reguliše u rudnicima koksnog uglja. To neće zatvoriti industriju niti uništiti profitabilnost“, rekao je Asan.

Osim toga, metan zahvaćen ovim operacijama može se koristiti za proizvodnju električne energije, rekao je Ember. U Poljskoj, JSV je već dobio sredstva za svoj program smanjenja metana, koji planira da poveća hvatanje emisije metana od strane sistema za odvodnjavanje iznad 50% i da to iskoristi za proizvodnju električne i toplotne energije, istakao je Ember. Prema Asanu, „uglj za koksovanje je redak primer sektora koji se lako smanjuje. Ona je ukazala na Globalnu procenu metana **Ujedinjenih nacija**, u kojoj se kaže da bi metan u

sektoru **uglja** „mogao da se prepolovi sa merama ublažavanja koje se uglavnom primenjuju po isplativim troškovima ili čak uz profit korišćenjem metana“.

Za rudnike koksnog uglja, Ember je preporučio da propis treba da primeni prag za ispuštanje **metana** od najviše 5 tona metana po kilotoni uglja od 2027. Takav scenario bi stavio EU na pravi put da dostigne svoj cilj smanjenja emisija od 58 odsto, navodi se u saopštenju.